

Til medlemmer af Grønt Råd,
Mariagerfjord Kommune

6.1 Teknik og Miljøsekretariatet

Nordre Kajgade 1
9500 Hobro
Tlf. 97 11 30 00
raadhus@mariagerfjord.dk
www.mariagerfjord.dk

Journalnummer:
09.00.00-P35-1-16

Ref.: Inger Taylor
Direkte tlf. 97 11 36 12
intay@mariagerfjord.dk
Dato: 05. september 2016

Referat af Grønt Råd møde

Torsdag den 25. august 2016 kl. 13.30-15.30
Mødelokale 1, Nordre Kajgade 1, Hobro
Herefter naturtur om Hodals Bæk fra 16-18

Til stede: Per S. Sørensen (PSS), Per Nielsen (PN), Thorkild Lund (TL), Mogens Kassner (MK), Torben Ladefoged (TL), Finn Frandsen (FF), Ole Guldberg (OG), Torben Sommer Larsen (TSL), Per Rytter Andersen (PRA), Jørgen Ussing (JU) og Inger Taylor (IT). Afbud: Kjeld Lundager Jørgensen (KLJ), Lars Henning Jensen (LHJ), Uffe Westerberg (UW), Morten Schnack (MS).

1. Velkomst og gensidig orientering

JU bød velkommen og orienterede om:

- Iltning af dybet i Mariager Fjord - forprojekt. Naturstyrelsen har reserveret 500.000 kr. + Mariagerfjord Kommune 500.000 kr. Budgettet er på samlet 1,3 mio. kr. med forventet 940.000 kr. til DHI, der skal lave det meste analysearbejde, 250.000 kr. til Aarhus Universitet til møder og materiale gennemgang og budget på 250.000 kr. og 110.000 kr. til at igangsætte iltningen. Der mangler derfor 300.000 kr. Analysen forventes færdig først på året i 2017. Det er håbet, at forprojektet kan belyse iltningens muligheder tilstrækkeligt til, at staten vil overveje at lægge iltning ind som et virkemiddel til at fjerne kvælstof i Mariager Fjord i forbindelse med vandplanerne. Det skal ses som en midlertidig foranstaltning, indtil andre virkemidler begynder at virke.
- Velux-projekt om afgræsning som en rentabel del af landbruget. Projektet er kommet i gang og projektleder er startet pr. 1. august. Se referat fra Grønt Råds møde i juni 2016 for yderligere info.
- Himmerlandsk græsningsprojekt. Projektet Landmanden som naturforvalter – LIFE IP projekt - ligner lidt Velux-projektet, men er noget større i geografi og økonomi. Der bliver arbejdet på at sende en ansøgning til EU om tilskud på 75 mio. kr. mod en egenfinansiering på 50 mio. kr. Skive, Vesthimmerland, Viborg, Randers, Rebild, Mariagerfjord og Aalborg kommuner deltager. Projektet vil løbe over 6-7 år. Staten har reserveret 33. mio. kr. mangler 17 mio. kr. fra andre fonde. Se bilag til udvalg for Teknik og Miljø om projektet (vedhæftet).
- Mariagerfjord Kommune orienterede Velux-fondene om, at det Himmerlandske projekt var i gang, så det vil være muligt at lave synergi mellem projekterne, fx omkring jordfordeling, der kan fremme begge projekter.
- Fokus er NATURA2000-områder i projektområdet.
- Naturråd: Udvalget har godkendt, at kommunen kan oprette et Naturråd med interessenter, som kan følge arbejdet med handleplaner for NATURA 2000 og komme med input til det arbejde, som kommunen skal udføre. Naturrådet kan eventuelt fortsætte bagefter som rådgivende organ til politikerne.

Friluftsrådet:

- FF har observeret, at der har været meget vegetation langs kysten i sommerperioden, herunder meget bladtang. Der er spekulationer på, om det skyldes udledning fra spildevandsledning, udslip af kvælstof ved Fredericia i forsommeren eller andet. Punktet blev drøftet.

JU: DTU Aqua har oplyst, at Vegetationen kan ses på flere strækninger langs den jyske østkyst og at det mulighed kan skyldes et stort pollental fra de nordiske skove. Fint, at Grønt Råd er initiativtagere til at spørge, hvad årsagen kan være?

TLu: Der kommer nye revler på østkysten, hvilket er en naturlig proces.

TLa: Der er også en erhvervsvinkel, for det ikke er godt for turismen, når det varer ved.

DOF: TLu havde ikke nyt.

Landdistriktsrådet:

- PRA orienterede om, at der er fokus på udbydere af bredbåndsløsninger, fordi det kniber i yderområder. Udbyderne vil helst udbyde i tætbefolkede områder. Landdistriktsrådet tager det seriøst, kan ikke løse det, men vil gerne arbejde for det. Det er vigtigt for bosætning og landbrug.
- Landdistriktsrådet arbejder med et emne om natur i landsbyer og i yderområderne. Der er ønske om at give tilflyttere gode tilbud i landområder, hvor der er plads nok. Landbrug fylder meget, men der kan gives plads til noget natur og biodiversitet i de 'tandløse huller' i landsbyerne, i skove og på landet, fa vandreruter kombineret med biodiversitet.. Der bliver arbejdet med kurser.

Erhvervsrådet:

- TLa undrede sig over, at der har været mange flere oversvømmelser i 2016 end nogensinde før, selvom der samtidigt bliver arbejdet med klimatilpasning.
IT: Digebrud var uheldigt – der var lige blevet lavet forsinkelsesbassin til at håndtere større regnmængder, men der kom voldsomt regn, inden bassinet var færdigt og stærkt nok til at holde vandet tilbage. Endvidere er der i lavere dele af byen lavet separatkloakering og indlagt nye kloakrør. Tidligere har regnvand fra private grunde trukket ind i de utætte kloakrør og kommet med på rensningsanlægget. Med tætte rør skal grundejere sørge for at få det afledt på anden vis, evt. pumpet væk fra grunde, der ligger under havniveau. Grundejere er selv ansvarlige for at aflede vand fra deres grund og sikre sig mod vand i kældere.
- TLa spurgte til det fælles indspil om klima og energi fra Grønt Råd.
JU og IT: Det blev ikke sendt, fordi Grønt Råd besluttede at afvente afholdelse af vindmølle møder og der var ikke enighed om formuleringen. TLa beklagede, at det ikke blev sendt, fordi det har stor betydning for kommunen.

Jægerne: PSS havde ikke nyt, men en bemærkning om, at han ikke håber, at man tænker på at fjerne Overgårds dæmning, for så kommer der vand og oversvømmelse ved fjorden.

DN Mariagerfjord:

- OG oplyste, at DN er ærgerlig over, at Udvalget for Teknik og Miljø ikke vil støtte op om en fredningsrevision ved Kielstrup sø, hvor der i dag er 8 kendelser, som er svære at gennemskue. Fredningsrevisionen skal erstatte de 8 gamle med 1 ny og let forståelig fredningskendelse. Der har været et godt samarbejde med fagenheden.
- Fredning af kridtgraven på Dania på vej som forslag.
- OG opfatter Fredningsnævnet som positivt indstillet overfor begge.
JU: Der er endnu ikke taget politisk stilling til fredningssag om Kridtgraven på Dania.

Sportsfiskerne:

- PN orienterede om bestemmelsesanalysen, der er foretaget i sommer, hvor især Villestrup Å og Vive Møllebæk overraskende er gået voldsomt tilbage i forhold til tidligere. Man tæller samme strækninger på ørreder fra gang til gang. Antallet af fisk er drønet opad, siden dambrug blev fjernet, men pludselig er der ikke rigtig nogen fisk, især Vive Møllebæk og Stubberup Bæk. Sportsfiskerne afventer den færdige rapport, men også DTU Aqua er forundret. Der har været opsat smoltfælde i Villestrup Å, hvor fagfolk fra DTU Aqua kommer fra Silkeborg hver morgen for at tælle og udsætte fiskene igen. Nogle år har der været 24.000 små ørreder og sidste gang kun 7.000 stk. Der laves specifikt målinger på Villestrup Å, fordi der er fjernet dambrug. Punktet blev drøftet.
- FF: I 2016 er tallet for skarver generelt gået tilbage, men Kielstrup Sø kolonien er uændret. For syv år siden, da der var mange små ørreder i Villestrup Å, var der ikke en koloni ved Kielstrup Sø.
- PRA spurgte til grødeskæring af Villestrup Å?
- PN: der er ikke meget grøde i de øverste vandløb, der er ikke dækning nok måske, det kan være problematisk med både for lidt eller for meget grøde. Sportsfiskerne tæller altid på årsyngel. Der er behov for lang statistik, da vintervej også spiller ind.

Fjordhavnene:

- MK orienterede om, at der er interesse fra Mariagerfjord Kommune i, at alle slæbesteder ved fjorden skal være gratis. De fleste koster penge at bruge til sejlbåde og er altid gratis for kajak. Der er delte meninger om det i fjordhavnene, fordi det nogle steder udgør en stor indtægtskilde for klubberne fra 10.000 kr. til 40.000 kr. eller endda 70.000 kr. i indtægt. Fjordhavnene mener, at det er rimeligt, at alle sejlere er med til at give et bidrag til vedligehold af faciliteterne på havnene.

2. Arbejdsgruppen om primitiv overnatning (FF, LHJ, OG (IT))

FF orienterede om et møde med brugerne. Deltagerne var tilfredse med mødet. På mødet nåede man frem til ønsker om ca. 9 primitive overnatningspladser omkring fjorden. Brugere vil drøfte i deres baglande, om de kan tage ansvar for nogle af pladserne. Den højest prioriterede var Als Odde, der kommunalt ejet og et område mellem Hobro og Katbjerg Odde, der er privatejet. Arbejdsgruppen skal finde ud af, hvad der kan lade sig gøre. Det skal helst ende med et netværk af primitive overnatningspladser med maks. 13-15 km mellem hver lokalitet. Der er tre brugergrupper til kajak – fra dem, der gerne vil have rimelige forhold til dem, der kan nøjes med en pæl, der signalerer, at man må være der og så den tredje gruppe, der ønsker flere og større faciliteter. Kajakerehvervet kan eventuelt påtage sig at stå for steder, der kun er tilgængelige fra søsiden. Kommunen ønsker ikke faste udgifter til vedligehold. Det er vigtigt, at brugerne føler ejerskab til de områder, der kommer.

Der er tilsagn om at mødes igen, men ikke fastsat tidspunkt. Arbejdsgruppen vil finde ud af, hvad er kommunalt ejet, hvad er privatejet. Grønt Råd eller arbejdsgruppen arbejder videre med det, enten med udvalgte steder af gangen eller med alle steder på én gang. Arbejdsgruppen foreslog at Grønt Råd kunne bidrage med økonomi til kort- og infomateriale. Grønt Råd opfordres til at kigge referatet fra sheltermødet igennem og vende det i baglandet. Herefter kan punktet drøftes igen på næste møde i Grønt råd til november.

- OG supplerede, at det ikke skal komme an på om det er kommunalt eller privatejet, om der skal tages kontakt til ejerne af områder til ønskede placeringer. De fredede områder skal der tages hensyn til, men det er ikke uvæsentligt at lave primitive overnatningspladser nogle steder.
- TLa har været i kontakt med en lodsejer mellem Hobro og Katbjerg Odde om en vandrerute, hvilket ejeren ikke er interesseret i, så det er også tvivlsomt med primitiv overnatning. TLa foreslår at overveje, om vagervæsenet kan tænkes ind i vedligehold af shelterpladser.
- FF pointerede, at det er vigtigt med stor lokal forankring og ejerskab.
- PRA påpegede, at det er vigtigt at overveje placeringer, så det ikke bliver alles kamp mod alle, fx ved at udnytte, at der i forvejen er gode faciliteter fx campingpladser mv.
- OG oplyste, at campingpladser og havne er med i det samlede netværk, men kajakroerne efterspørger de meget primitive overnatningspladser og ønsker ikke at benytte campingpladser mv.

Referat fra mødet om primitive overnatningspladser sendes ud til Grønt Råd.

3. Biodiversitetsstrategi

JU introducerede til punktet: Efter temamødet med Grønt Råd om biodiversitet, har Udvalget for Teknik og Miljø sagt ja til, at forvaltningen arbejder videre med udarbejdelse af en biodiversitetsstrategi/politik. Hovedpunkterne i fagenhedens oplæg er at finde prioriteringer af det uerstattelige, inddragelse af frivillige, formidling med begejstring og biodiversitet i kommunal drift. Hvad er vigtigt at få med?

DOF, TLU: Mariagerfjord Kommune har været gode til at fokusere på biodiversitet.

- Der er gjort tiltag til at fremme urørt skov, fx i Hobro Østerskov, men det er vigtigt at følge op på det
- Der er lavet projekter med græsning af overdrev, som det er vigtigt at fortsætte med.
- På strandene er det gavnligt at rykke hegn lidt ud på vandet, så kreaturer kan græsse det ned. For mange ynglende fugle er det vigtigt, at der ikke er en skov af tagrør foran engene.
- overdrev.
- Landbrug med marginaljord har værdi for mange forskellige arter. Da der blev givet hektarstøtte, kunne det betale sig at inddrage marginaljorderne til dyrkning igen. Det er vigtigt at arbejde på at fremme ordninger med henblik på at bevare natur i landbruget. Jagtforeninger har lavet pjecer om, hvad kan gøre. Intentioner om hektarstøtte og naturstøtte modarbejder hinanden. Miljøkonsulenter i

landboforeninger ved meget om muligheder og kan bruges til at få informationer om muligheder i regler og støtte ud til landbruget. Derfor bør kommunen samarbejde med landbruget omkring at fremme naturprojekter – gælder både i konventionelt og økologisk landbrug. Marginaljorde er dog blevet næringsstofbelastede, men det kan ændres med pleje. JU oplyste, at kommunen allerede har haft gode samarbejder omkring at købe landboforeningen til at hjælpe landmænd med ansøgninger om græsningsprojekter.

DN, OG: Enig med Thorkild omkring landbruget. Levesteder for dyr og planter forsvinder pga. sprøjtning og intensiv dyrkning. Det er et problem for viber og andre fugle.

- Det er vigtigt med biologiske spredningskorridorer, at levende hegn ikke forsvinder og småbiotoper i det åbne land.
- Det er også vigtigt med varieret ukultiveret skov, flere udyrkede arealer og at undgå at §3 natur gror til, så det vokser ud af beskyttelse.
- Endvidere er naturgenopretning vigtigt.

Sportsfiskerne, PN:

- Gør opmærksom på grødeskæring og passe på ikke kan gå i den fælde, der er sket med Simested Å, hvor Rebild Kommune i sommer har givet lov til at fjerne grøde med mejekurv. P de strækninger, hvor det er sket, er biodiversiteten forsvundet. Kørsel med mejekurv kræver meget af føreren. Manuel grødeskæring er langt bedre end maskinskæring.

Jægerne, PSS:

- Gør opmærksom på, at det er fint med hegn ud i vandet for at lade kreaturer græsse langt ud, MEN ikke efter 1. august. For så kan fiskere komme til at sejle ind i dem, når det er mørkt.
- I Himmerland har jægerne ikke kunnet starte markvildtlaug, fordi landmændene er tilbageholdne og lidt nervøse over om det har betydning for deres tilskud. I markvildtlaug laves der jordvolde, sprøjtefri zoner langs læhegn, vildttællinger mv.. Landboforeninger har ikke været gode nok til at forklare den støtteordning, der er. Der er behov for en tydeliggørelse af de regler, der giver mulighed for at lave biodiversitet, så tilskud ikke trækkes, fordi en landmand laver biodiversitetstiltag.

4. Vindmøller og natur

Mariagerfjord Kommune har inviteret interessenter i vindmølleområderne Veddum Kør og Handest Hede til at deltage i følgegrupper, hvor emner af interesse kan drøftes og viden udveksles. På de første møder i følgegrupperne blev der spurgt ind til påvirkningen af vindmøller på natur og hvorfor grønne organisationer ikke er på banen. Derfor blev Grønt Råd bedt om at drøfte dette.

DOF, TLu: Dansk Ornitologisk Forening har i nogle sammenhænge blandet sig, når der skal stilles vindmøller op, men kun hvis der er 'fugl i det', hvilket vil sige hvis der er en vigtig rovfuglelokalitet. Det er fordi de store rovfugle bruger turbulens til at komme på vingerne og er der vindmøller tæt på, der skaber turbulens, kan de komme til at bruge denne og derved blive 'klippet' af vingerne. Et eksempel er ved Frederikshavn, hvor der er en ynglekoloni med 16 ynglende rødglenter. Et andet eksempel er, da der var planer om vindmøller lige op af Tofte Mose, hvor havørn og kongeørn yngler. I vindmølleområderne der er udpeget er der ikke 'fugl i det' Der er en rødglente i skoven, men det er et stykke derfra. Andre fugle har det ikke betydning for. Fx står der tusinder af sangsvaner lige under de nuværende vindmøller i Veddum Kør og der flyver store flokke af hejler forbi uden problemer. I Østerild yngler havørnen mellem vindmøllerne.

DN, OG: Ved ikke, hvorfor DN ikke har haft kommentarer, men går ud fra, at der ikke er problemer med områderne. DN mener ikke, at vindmøller skader naturen, men det er mere landskabelige værdier, der skal tages vare på. DN har møde i bestyrelsen i aften, hvor OG vil tage punktet med til drøftelse..

Jægerne, PSS: Jægerne har ikke problemer med vindmøller. I Østerild står kronvildtet under vindmøllerne. De nye vindmøller får ingen negativ virkning som sådan på dyrelivet.

5. Certificering af stier

Orientering fra IT på vegne af Mariager Fjord Natur og Kulturcenter (UW) om besøg af tysk certificeringseksperter og mulighederne for at opnå certificering som 'Premiumweg' efter tysk kvalitetsstandard. IT deltog på dele af certificeringsturen for at fornemme, hvad der lækkes væk på og få en fornemmelse af,

hvad der kræves. Michael Jarmuschewski fra Deutches WanderInstitut gennemgik ruten en kilometer af gangen, hvorefter ruteforløbet blev drøftet med gode sider, forbedringsmuligheder og mangler. Fx lækkes der vægt på skiltningen, så det er let at finde vej, oplevelserne og at der ikke er lange strækninger med asfalt eller forløb sammen med cyklister. Ruten løber på tværs af vandrerruterne og cykelruten fra Hobro Lystbådehavn til Valsgaard Bæk og Bramslev Bakker og retur langs kysten. Det mest af ruten går via trampestier og dyreveksler, men der er strækninger med asfalt og sammenfald med cykelruten, så der var spænding omkring mulighederne for at opnå certificering. Resultatet var, at ruten er 'super', men der kommer en rapport med mangler, der skal udbedres og forslag til forbedringer, som de gerne ser lavet. Herefter kan ruterne certificeres som Premium Wanderweg som de første i DK. Samtidigt bliver der certificeret stier i Rold Skov – også på vegne af Natur og Kulturcentret og i samarbejde med kommuner og Naturstyrelse.

6. Mariagerfjord Miljøpris

Indkaldelse af kandidater blev drøftet. Pt. annonceres på hjemmeside, Facebook og i lokalaviser.

Foreningerne i Grønt Råd opfordres til at sende information om Miljøpris rundt i baglandet. Informationen udsendes med referatet – se vedhæftede.

PSS, MK og JU deltager fra Grønt Råd og Jørgen Hammer Sørensen og Nils Peter Christoffersen deltager fra Udvalget for Teknik og Miljø i Miljøpriskomiteén.

7. Emner til novembermødet

Forslag til emner er:

- Primitiv overnatning – opfølgning på arbejdsgruppens arbejde og input fra Grønt Råd
- Biodiversitetsstrategi – oplæg eller udkast.
- Landboforeningen om regler og muligheder indenfor landbrugsstøtten. JU: Kommunen har brugt midler på at betale landboforeninger for at mødes med landmænd og fortælle om støtteordninger og muligheder for naturpleje. – kunne evt. komme og fortælle om det. TSL: foreslår Linda Udclit til at fortælle om landbruget som partnere i græsningsprojekter og udfordringer på lovgivning og regler.
- Virksomhedsbesøg hos Aage Vestergård Larsen
- Evt. besøg på Aalborg sorteringsanlæg (hvis det er færdigbygget).

8. Evt.

PRA oplyste, at det i landbruget er gratis med sortering af plastik, men der er betaling for brændbart affald. Det får flere til at sortere plastik fra til genbrug. Der blev spurgt, om der er betaling for ekstra containere til genanvendelige materialer for erhverv? JU/IT undersøger.

9. Naturtur ved Hodals Bæk – om natur og fisk, regnvandsbassiner og klima.

Flere deltog i naturturen med Per Nielsen, Søren Bek (Natur) og Søren Erikstrup (Mariagerfjord Vand) Og turbeskrivelsen: *Der er sket meget på naturgrunden ved Banegårdsvej, hvor vandløb og sø har byttet plads. Vi viser rundt, fortæller om projektet og ser, om der er kommet fisk i det nye vandløb. Søren Erikstrup, direktør for Mariagerfjord Vand, vil berette om omdannelsen af det kloakerede opland fra fælleskloakeret til separatkloakeret og om, hvilken betydning det har fået for Hodals Bæk.*

Se billeder på de næste sider!

26/8/2016, intay

